

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2006-06-01

Närvarande: f.d. justitierådet Lars K Beckman, justitierådet Leif Thorsson och regeringsrådet Lars Wennerström.

Kravet att Konsumentombudsmannen skall vara jurist

Riksdagens lagutskott har den 30 maj 2006 beslutat inhämta Lagrådets yttrande över motion 2005/06:L23 jämte ett inom utskottets kansli upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av föredraganden i lagutskottet Monica Hall.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I motionen föreslås att det i 11 § lagen om marknadsdomstol m.m. intagna kravet att Konsumentombudsmannen skall vara jurist tas bort. Syftet anges vara att bredda basen för rekrytering till befattningen som generaldirektör i Konsumentverket; generaldirektören är enligt 5 § verkets instruktion samtidigt konsumentombudsman.

Vid lagens tillkomst år 1970 uttalades (prop. 1970:57 s. 154) att ombudsmannens uppgifter i stor utsträckning är av juridisk natur. Det ankommer på KO att föra det allmännas talan i (numera) Marknadsdomstolen och avgöra frågor om åtalsanmälan och åtalsmedgivande. KO kommer därför att självständigt öva inflytande på lagtillämpningen, även i principiellt betydelsefulla frågor, t.ex. sådana som rör

tryckfrihetens omfattning. Med hänsyn härtill ansågs det redan då vara nödvändigt att KO är jurist. KO:s juridiska uppgifter har sedermera utökats, bl.a. genom KO:s direkta medverkan i enskilda konsumenters rättstvister. Skälen för att KO skall vara jurist har inte försvagats.

Med hänsyn till det anförda och till de uppgifter som Konsumentombudsmannen dessutom kommer att få vid bifall till prop. 2005/06:105 är det enligt Lagrådets mening naturligt att kräva att hon eller han skall vara jurist. Lagrådet avstyrker därför motionens förslag.

Sedan år 1976 gäller den ordningen att generaldirektören i Konsumentverket tillika är konsumentombudsman. Detta medför alltså att generaldirektören måste vara jurist. Om det bedöms angeläget att Konsumentverkets generaldirektör inte skall behöva vara jurist – t.ex. därför att verket, till skillnad från KO-funktionen, står inför nya och vidgade arbetsuppgifter som inte har juridisk karaktär – kan en lösning vara att skilja befattningarna åt och ge Konsumentombudsmannen en självständig ställning. Som Konsumentverket framhåller i sitt yttrande till lagutskottet över motionsförslaget är det dock en styrka för generaldirektören att samtidigt vara KO. Det finns under alla omständigheter inte något beredningsunderlag för att ett beslut om uppdelning skall kunna tillstyrkas.